

Remissvar - Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap, SOU 2026:4

Tierps kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter gällande utredningen *Rektor i fokus- förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap*.

Sammanfattning

Utredningen *Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap* (SOU 2026:4) har haft i uppdrag att analysera rektorers förutsättningar att utöva ett pedagogiskt ledarskap samt lämna förslag på åtgärder som kan stärka rektorsrollen.

Utredningen konstaterar att rektors uppdrag i dag är omfattande och komplext. Administrativa, juridiska och organisatoriska krav tar i många fall ett stort utrymme, vilket riskerar att minska rektors möjlighet att fokusera på undervisningens kvalitet, elevers lärande och skolans pedagogiska utveckling. Samtidigt framhålls rektors pedagogiska ledarskap som en avgörande faktor för skolans kvalitet, likvärdighet och långsiktiga utveckling.

I betänkandet föreslås bland annat åtgärder för att tydliggöra rektors uppdrag, minska den administrativa belastningen, stärka det professionella stödet till rektorer samt förbättra de strukturella förutsättningarna för ett hållbart pedagogiskt ledarskap. Utredningen betonar även vikten av ändamålsenlig kompetensutveckling, fungerande stödfunktioner och ett tydligare ansvarstagande på huvudmannanivå.

Tierps kommuns övergripande ställningstagande

Tierps kommun ser positivt på utredningens inriktning och delar bedömningen att rektors förutsättningar är avgörande för skolans kvalitet och likvärdighet. Tierps kommun tillstyrker i flera delar utredningens förslag och bedömer att ett stärkt pedagogiskt ledarskap är en central framgångsfaktor för att utveckla undervisningen, förbättra elevers kunskapsresultat och skapa hållbara arbetsvillkor för skolans professioner.

Förutsättningar för pedagogiskt ledarskap

Tierps kommun instämmer i utredningens analys av att rektors möjligheter att leda undervisningens utveckling i dag begränsas av ett omfattande

administrativt ansvar. Förslagen om tydligare ansvarsfördelning, stärkt professionellt stöd och förbättrade organisatoriska strukturer bedöms skapa bättre förutsättningar för rektorer att fokusera på sitt pedagogiska kärnuppdrag.

Huvudmannens ansvar och genomförbarhet

Mindre och medelstora kommuners förutsättningar, med mindre skolor på flera mindre orter, dessutom ofta med geografisk stor spridning kräver idag ofta en flexibilitet i sin organisation. Förslag som innebär att rektorer inte ska ansvara för större eller flera verksamheter kan i denna kontext medföra organisatoriska svårigheter och ekonomiska konsekvenser då finansiering saknas.

Att rektor föreslås få ett större mandat att anställa biträdande rektor eller annat ledningsstöd är positivt. Mandatet begränsas dock av att huvudmannen beslutar om budgetramar och att förslaget inte kommer med någon finansiering som ger utrymme att utöka dessa.

Om det inte definieras vad som är att anse som större rektorsområden, rimliga antal elever eller antal medarbetare riskerar ett stort tolkningsutrymme leda till att förslaget blir verkningslöst.

Utbildningskrav och rekryteringsutmaningar

Att kravet på godkänd rektorsutbildning föreslås är positivt. Det som begränsar andelen rektorer med godkänd rektorsutbildning idag är sannolikt huvudmannens möjlighet att ge rektor tillräckliga förutsättningar. Rekommenderad nedsättning av tjänst för att genomföra utbildningen kräver dock motsvarande finansiering.

Att biträdande rektorer inte längre ska få genomgå rektorsutbildningen utan hänvisas till annan utbildning riskerar dock att kraftigt försämra rekryteringsbasen samtidigt som behovet av fler rektorer kommer att öka. Just möjligheten att som biträdande rektor gå rektorsutbildningen är kraftigt bidragande till kontinuiteten i rektorsförsörjningen. Att biträdande rektorer, enligt utredningens konsekvensbeskrivning, istället skulle utnämnas till rektorer bidrar till ökade kostnader för huvudmannen och finansiering behövs.

Att kräva lärarutbildning för rektorer riskerar också att utestänga andra potentiellt skickliga rektorer från yrkesrollen. Det finns flera andra för utbildningsområdet relevanta examen som skulle kunna kvalificera för rektorsutbildning och rektorsuppdraget.

Barnrättsperspektiv

Utredningens förslag bedöms ha positiva konsekvenser ur ett barnrättsperspektiv. En rektor med goda förutsättningar att utöva ett pedagogiskt ledarskap stärker skolans förmåga att tillgodose barns rätt till utbildning i enlighet med barnkonventionen.

Genom att stärka rektors möjlighet att fokusera på lärarnas undervisning, lärmiljöer och elevers kunskapsutveckling ökar förutsättningarna för att tidigt uppmärksamma och möta elevers olika behov. Detta bedöms bidra till att alla elever ges bättre möjligheter att lyckas i skolan, oavsett bakgrund eller förutsättningar.

Avslutning

Tierps kommun ser utredningen *Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap* som ett viktigt bidrag till det fortsatta arbetet med att stärka skolans kvalitet och likvärdighet. Kommunen delar utredningens bedömning att rektors pedagogiska ledarskap är en avgörande faktor för elevers lärande och skolans utveckling. Förslagen bedöms i huvudsak vara väl avvägda och ligga i linje med de utmaningar som rektorer och huvudmän möter i dag. Genomgående gäller dock att förslagen, för att inte leda till ekonomiska konsekvenser för huvudmännen, behöver finansieras.

För kommunstyrelsen

Per Angemo
Verksamhetschef
Kommunfullmäktige
